

O‘zbekistonlik o‘quvchilarning ingliz tilini o‘rganishda uchraydigan muammolari va ularni yengish yo‘llari.

Muallif: Abdullohoiva Xurshida

Filolgiya fakulteti amaliy ingliz tili va adabiyotshunoslik talabasi

Mutaxassslik: 60230100 – Filolgiya va tillarni o‘qitish (ingliz tili)

O‘qituvch: Shamsiyeva A.Sh

Email: abdullohoiva12@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqola O‘zbekiston ta‘lim tizimidagi o‘quvchilarning ingliz tilini o‘rganishda duch keladigan asosiy muammolarini tahlil qiladi. Leksik va grammatik qiyinchiliklar, talaffuz va tinglab tushinishdagi muammolar, psixologik to‘siqlar, darsliklar sifati hamda til muhitining yetishmasligi asosiy muammolar sifatida ko‘rib chiqiladi. Maqolada, shuningdek, bu muammolarni yengish uchun taklif etilgan samarali usullar – kommunikativ metod, multimediyadan foydalanish, til muhitini yaratish va motivatsiyani oshirish kabi yondashuvlar muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: ingliz tili, o‘quvchilar, til o‘rganish, muammo, metodika, til muhiti, psixologik to‘siq

1. Kirish

Bugungi kunda ingliz tili dunyo miqyosida global aloqa vositasi, fan va texnologiya tili sifatida muhim o‘rin tutmoqda. O‘zbekiston Respublikasida ham ingliz tilini o‘rganish davlat siyosati darajasida qo‘llab-quvvatlanmoqda. Prezident farmonlari, yangilangan o‘quv dasturlari, xalqaro imtihonlarga tayyorgarlik – bularning barchasi til o‘rganishga bo‘lgan e‘tibor ortganidan darak beradi. Biroq amaliyotda o‘quvchilarning ingliz tilini o‘rganishda qator muammolarga duch kelayotgani kuzatilmoqda. Ushbu maqolada ana shu muammolar tahlil qilinadi va ularni yengish yo‘llari taklif etiladi.

2. Metodologiya: Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi:

- **So‘rovnoma** – 7–11-sinflardagi 200 nafar o‘quvchi orasida o‘tkazildi.
- **Intervyu** – 10 nafar ingliz tili o‘qituvchisi bilan suhbat asosida.
- **Kuzatuv** – dars jarayonlarining lingvistik va psixologik jihatdan tahlili.
- **O‘quv materiallari tahlili** – mavjud darsliklar, qo‘shimcha qo‘llanmalar va online platformalar ko‘rib chiqildi.

3. Natijalar va tahlil

3.1. Muammolar

a) Leksik va grammatik qiyinchiliklar

Ko'plab o'quvchilar ingliz tilidagi so'z boyligini yetarlicha o'zlashtirmagan. Grammatik qoidalar, ayniqsa zamonlar, passiv gaplar, so'roq tuzilmalari chalkashlik tug'diradi.

b) Talaffuz va tinglab tushunishdagi muammolar

Fonetik jihatdan ingliz tili o'zbek tiliga o'xshamaganligi sababli o'quvchilar "th", "r", "v" kabi tovushlarni to'g'ri talaffuz qilishda qiynalishadi. Shuningdek, inglizcha matnlarni eshitib tushunishda ham murakkabliklar mavjud.

c) Psixologik to'siqlar

Ko'p o'quvchilar xatolardan qo'rqish, uyat hissi, o'ziga ishonchning yetishmasligi sababli ingliz tilida erkin so'zlashmaydi. Bu, ayniqsa, og'zaki muloqotda seziladi.

d) Til muhiti va amaliyotning yetishmasligi

Ko'plab maktablarda ingliz tili faqat dars davomida, cheklangan doirada qo'llaniladi. Darsdan tashqari ingliz tilida suhbatlashish, filmlar ko'rish, real muloqot qilish imkoniyati yo'q.

e) Darsliklar va metodikaning mos emasligi

Ba'zi darsliklar zamonaviy til talablariga javob bermaydi, matnlar hayotdan yiroq, so'z boyligi esa cheklangan.

3.2. Yechimlar va yengish yo'llari

a) Kommunikativ yondashuvni kuchaytirish

Talabalar grammatikani emas, **real vaziyatlarda tilni qo'llashni** o'rganishi kerak. Rolli o'yinlar, dialoglar, suhbatlar orqali so'zlashuv ko'nikmasi rivojlanadi.

b) Multimediyadan foydalanish

Video darslar, interaktiv o'yinlar, inglizcha subtitrlarga ega filmlar, mobil ilovalar – tilni eshitish va tushunish darajasini oshiradi.

c) Til muhitini yaratish

"English-only zone" (faqat ingliz tilida gaplashiladigan zona) tashkil qilish, til klublari, tanlovlar, ingliz tilidagi kitobxonlik haftalikasi yordam beradi.

d) Psixologik qo'llab-quvvatlash

Til o'rganishda xatolardan qo'rqmaslik, harakatni qadrlash va rag'batlantirish muhim. O'qituvchilar o'quvchida o'ziga ishonch uyg'otishi kerak.

e) Darsliklarni yangilash va moslashtirish

Zamonaviy, madaniyatlararo muloqotga mos matnlar asosida darsliklar tayyorlanishi kerak. Real hayotiy mavzular (internet, texnologiya, ijtimoiy tarmoqlar, oila) o‘quvchida qiziqish uyg‘otadi.

Xulosa: O‘zbekistonlik o‘quvchilar ingliz tilini o‘rganishda turli omillar ta’sirida muammolarga duch kelmoqda. Ammo bu muammolar tizimli yondashuv, psixologik rag‘batlantirish va interaktiv metodlar orqali samarali hal qilinishi mumkin. O‘quvchilarni shunchaki grammatikani o‘zlashtirish emas, balki **real muloqotda tilni ishlata olishga** o‘rgatish zarur. O‘qituvchi, o‘quvchi va ta’lim tizimi o‘rtasidagi uzviy hamkorlik bu jarayonning muvaffaqiyatli kechishini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Xodjiev A. Ingliz tili o‘qitish metodikasi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2018.
2. Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge University Press, 2014.
3. Djamolov D. Chet tillarni o‘qitishda interaktiv metodlar. – Toshkent: Fan, 2020.
4. CEFR (Common European Framework of Reference for Languages), Council of Europe, 2020.
British Council Uzbekistan. Language learning resources and reports, 2022–2023.
5. IELTS, Cambridge English – rasmiy metodik qo‘llanmalar.

Research Science and
Innovation House

